

خطباتِ ہود

(خطباتِ جمعہ)

۱۹۳۲-۱۹۳۱ء

فرمودہ

سیدنا حضرت مرزا بشیر الدین محمود احمد المصلح الموعود

خلیفۃ اربعہ اثنی عشر

جلد ۳

زیر اہتمام

فضل عمر فاؤنڈیشن

KHUTUBĀT-I-MAHMŪD

by : HADRAT MIRZA BASHIR-UD-DIN MAHMŪD AHMAD
KHALIFATUL MASIH II

Published by:

Islām International Publications Ltd.

Islāmabad, Sheephatch Lane,

Tilford, Surrey GU 10 2 AQ

U.K.

Printed by:

Raqeem Press,

Islamabad, Tilford, Surrey

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
نَحْمَدُهُ وَنُصَلِّيْ عَلٰی رَسُوْلِهِ الْكَرِیْمِ

پیش لفظ

اللہ تعالیٰ کے فضل و احسان سے فضل عرفاؤنڈیشن کو حضرت مصلح موعود کے خطبات جمعہ کی تیرہویں جلد احباب کی خدمت میں پیش کرنے کی سعادت نصیب ہو رہی ہے۔ اَلْحَمْدُ لِلّٰہِ عَلٰی ذٰلِكَ۔ اس جلد میں ۱۹۳۱ء تا ۱۹۳۲ء کے ۷۸ خطبات جمعہ شامل ہیں۔

حضرت فضل عمر سلطان الہیان کے خطبات علوم و معارف کا انمول خزانہ ہیں اور یہ سنگوئی کے الہامی الفاظ وہ علوم ظاہری و باطنی سے پُر کیا جائے گا۔ پر شاہد ناطق ہیں۔ حضرت مصلح موعود کا دور خلافت جو کم و بیش ۵۲ سال پر محیط ہے۔ ایک تاریخ ساز دور تھا۔ اس نہایت کامیاب طویل دور میں حضور کے خطبات نے جماعت کی علمی و روحانی ترقی اور تعلیم و تربیت میں نہایت اہم کردار ادا کیا۔ ہمارا یہ روحانی و علمی ورثہ سلسلہ کے لڑیچر میں بکھرا پڑا تھا۔ اور جماعت کے دوستوں کو اس سے استفادہ کرنا مشکل تھا۔ فضل عرفاؤنڈیشن اس جماعتی ضرورت کو پورا کرنے کے لئے ان خطبات کو کتابی شکل میں شائع کر رہی ہے۔

اللہ تعالیٰ ہمیں ان خطبات سے پورے طور پر استفادہ کرنے اور جماعتی ذمہ داریوں کو احسن رنگ میں ادا کرنے کی توفیق عطا فرمائے۔ آمین

والسلام
خاکسار
ناصر احمد شمس
سیکرٹری فضل عرفاؤنڈیشن

فہرست مضامین خطبات محمود

(خطبات جمعہ ۳۲-۱۹۳۱ء)

جلد ۱۳

صفحہ	موضوع خطبہ	تاریخ بیان فرمودہ	خطبہ نمبر
۳	نئے سال سے فائدہ اٹھاؤ	۲ جنوری ۱۹۳۱ء	۱
۶	غیر مبائعین کے پیچھے نماز	۹ جنوری	۲
۱۶	دہریت اور الحاد کی رو کو روکو	۱۶ جنوری	۳
۲۷	رمضان المبارک رسول کریم ﷺ کی عید ہے	۲۳ جنوری	۴
	حضرت مسیح موعودؑ کے ایک حوالہ کی تشریح اور	۳۰ جنوری	۵
۳۵	تبلیغی اشتہارات کے متعلق اعلان		
۴۱	تبلیغی سرگرمیوں میں اضافہ کی ضرورت	۶ فروری	۶
۵۴	دین اور دنیا دونوں کیلئے رمضان کی کیفیت پیدا کرو	۱۳ فروری	۷
۶۷	عید میں عید	۲۰ فروری	۸
۷۴	قومی نقائص اور کمزوریاں	۲۷ فروری	۹
۸۶	شجر احمدیت کے پھل لانے کا وقت	۶ مارچ	۱۰
۹۴	قومی اصلاح کیلئے عملی کوشش	۱۳ مارچ	۱۱
۱۰۳	خلیفہ اور نظام سلسلہ کا احترام	۲۰ مارچ	۱۲
۱۱۲	مسلمان غیروں کے مقابلہ میں متحد ہو جائیں	۲۷ مارچ	۱۳
۱۲۹	ہم دین کو دنیا پر مقدم رکھیں گے	۳ اپریل	۱۴
۱۳۵	خُذُوا حِذْرَ كُمْ کے حکم الہی پر عمل کرو	۱۰ اپریل	۱۵
۱۳۶	جماعت احمدیہ منصوری کی ذمہ داریاں	۲۴ اپریل	۱۶

ب

صفحہ	موضوع خطبہ	تاریخ بیان فرمودہ	خطبہ نمبر
۱۵۰	جماعت احمدیہ کا ہر فرد بیدار ہو	۱۵/ مئی ۱۹۳۱ء	۱۷
۱۶۲	قاضی محمد علی صاحب کیوں تعریف کے مستحق ہیں	۲۹/ مئی	۱۸
۱۷۱	جماعت احمدیہ کی چالیس سالہ جوہلی منائی جائے	۵/ جون	۱۹
۱۸۵	جمعہ کی رات کو ہر احمدی تہجد پڑھے	۱۲/ جون	۲۰
۱۹۰	بنالہ میں جماعت احمدیہ کا کامیاب جلسہ	۱۹/ جون	۲۱
۲۰۴	اپنی دوستیاں خدا تعالیٰ کے مقرر کردہ اصول کے ماتحت رکھو	۲۶/ جون	۲۲
۲۰۹	حضرت مرزا سلطان احمد صاحب کا انتقال	۳/ جولائی	۲۳
۲۱۷	حضرت مسیح موعود علیہ السلام کے طرز تحریر کی تقلید کرو	۱۰/ جولائی	۲۴
۲۲۳	حقیقی ایمان اور یقین نبی کے ذریعہ حاصل ہوتا ہے	۱۷/ جولائی	۲۵
۲۳۴	روحانی اور دنیوی مراتب اربعہ	۷/ اگست	۲۶
۲۳۸	خدا تعالیٰ سے ملنے کی حسرت نہیں بلکہ ارادہ پیدا کرو	۴/ ستمبر	۲۷
۲۴۶	مرمت مسجد لندن اور چندہ خاص کی تحریکیں	۱۱/ ستمبر	۲۸
۲۵۷	کامل جماعت وہی ہو سکتی ہے جو ہر قسم کی قابلیتیں ظاہر کرے	۲۵/ ستمبر	۲۹
۲۶۴	ما یوسی اور ناقص انکسار، کبر اور خود پسندی سے بچو	۹/ اکتوبر	۳۰
۲۶۷	قربانی کا مطالبہ نہیں بلکہ بیچ کو صحیح جگہ پر ڈالنے کا مشورہ ہے	۲۳/ اکتوبر	۳۱
۲۷۴	سخت مخالفت کے باوجود جماعت کو آگے بڑھنا چاہئے	۶/ نومبر	۳۲
۲۷۸	مسئلہ کشمیر اور جماعت احمدیہ	۱۳/ نومبر	۳۳
۲۸۸	ایذا دینے والوں سے محبت اور شفقت کا سلوک کرو	۲۰/ نومبر	۳۴
۲۹۶	سالانہ جلسہ کی قدر و قیمت کا اندازہ نہیں کیا جاسکتا	۱۱/ دسمبر	۳۵
۳۰۴	مہمان نوازی کے متعلق ضروری ہدایات	۱۸/ دسمبر	۳۶

صفحہ	موضوع خطبہ	تاریخ بیان فرمودہ	خطبہ نمبر
۳۰۹	مومن کی عملی زندگی اور سورۃ فاتحہ	۲۵/ دسمبر ۱۹۳۱ء	۳۷
	نظام جماعت کے احترام اور دعوت الی اللہ پر زور	۸/ جنوری ۱۹۳۲ء	۳۸
۳۲۳	دینے کی تحریک		
۳۳۰	رمضان المبارک سے فائدہ اٹھاؤ	۱۵/ جنوری	۳۹
۳۳۳	مسلمانان کشمیر کی مال اور دعا سے مدد کرو	۲۲/ جنوری	۴۰
۳۳۳	حق دار کو اس کا حق فوراً ادا کرو	۲۹/ جنوری	۴۱
۳۳۸	مسلمانان کشمیر کی مدد کرو اور فتنہ و فساد سے بچو	۵/ فروری	۴۲
	دعوت الی اللہ پر زور دو اور مخالفین	۱۲/ فروری	۴۳
۳۶۲	کاؤرڈل سے نکال دو		
۳۷۶	کشمیر کے مظلومین کی امداد کرو	۱۹/ فروری	۴۴
۳۸۰	امید سے ہی ہر قوم ترقی کر سکتی ہے	۲۶/ فروری	۴۵
۳۹۰	دینی اور دنیوی امور میں مایوسی سے بچو	۴/ مارچ	۴۶
۳۹۴	تمام مخلوق ایک دوسرے سے وابستہ ہے	۱۸/ مارچ	۴۷
۳۹۸	خدا کا فضل اپنے ساتھ تکالیف بھی رکھتا ہے	۲۵/ مارچ	۴۸
۴۰۲	مومن کی نگاہ ہر طرف ہونی چاہئے	یکم اپریل	۴۹
۴۰۷	اللہ تعالیٰ کے فضلوں پر امید اور یقین رکھو	۸/ اپریل	۵۰
	دنیا کی ترقی کا مدار اور اللہ تعالیٰ کے قرب کا حصول	۱۵/ اپریل	۵۱
۴۲۲	الہام الہی پر منحصر ہے		
۴۳۲	ہر نیکی استقلال کے ساتھ کرنی چاہئے	۲۲/ اپریل	۵۲
۴۳۷	کامیابی کیلئے کامل اطاعت ضروری ہے	۲۹/ اپریل	۵۳
۴۴۷	جماعت احمدیہ کی شاندار مالی قربانی	۱۳/ مئی	۵۴
	ہر کام میں ہمیں دوسروں سے نمایاں	۲۰/ مئی	۵۵
۴۵۱	غلبہ حاصل ہونا چاہئے		

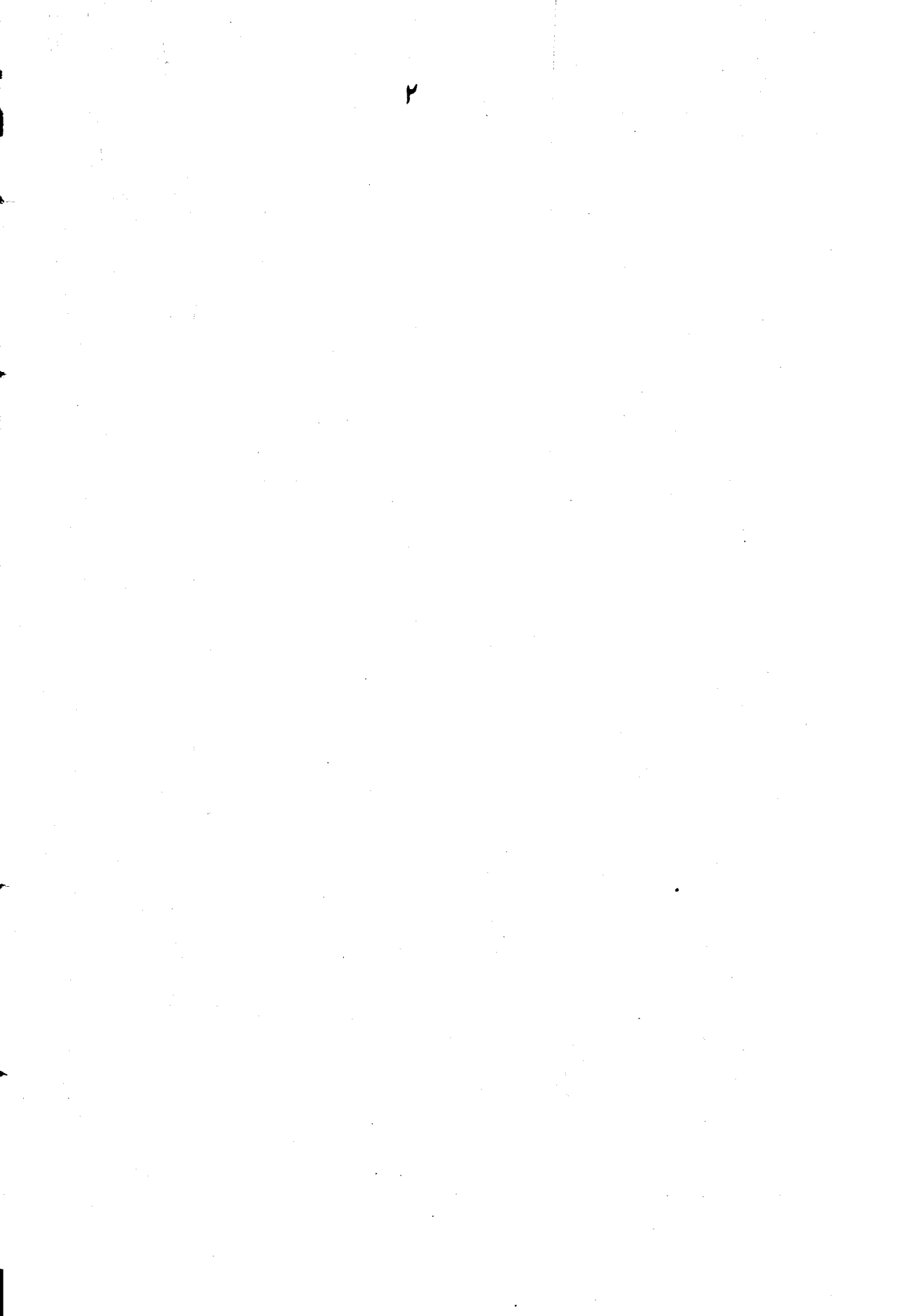
صفحہ	موضوع خطبہ	تاریخ بیان فرمودہ	خطبہ نمبر
۴۶۴	دوسروں کی اصلاح کیلئے گداز اور سوز پیدا کرو	۲۷ / مئی ۱۹۳۲ء	۵۶
۴۷۹	تعلیم الاسلام ہائی سکول کے قیام کا مقصد	۳ جون	۵۷
۴۹۳	ہر احمدی قیام امن کیلئے جدوجہد کرے	یکم جولائی	۵۸
۵۱۳	نوجوان اپنی ذمہ داریوں کو محسوس کریں	۸ جولائی	۵۹
۵۱۹	حقیقی بہادر بننے کی کوشش کریں	۲۹ جولائی	۶۰
۵۲۶	حقیقی پکار خدا کیلئے ہی ہے	۵ اگست	۶۱
۵۳۳	اذان کی مکملتیں اور نماز باجماعت کی تاکید	۱۲ اگست	۶۲
۵۴۰	قرآن کریم کو سمجھنے اور اس پر عمل کرنے کی کوشش کرو	۱۹ اگست	۶۳
۵۵۲	جماعت کے مخلصین سے قربانیوں کا مطالبہ	۲۶ اگست	۶۴
۵۶۸	ہماری ہمدردی کا دائرہ وسیع ہونا چاہئے	۲ ستمبر	۶۵
۵۷۲	ہر کام میں استقلال سے کام لینا چاہئے	۹ ستمبر	۶۶
۵۷۸	امراء اور حکام کو دعوت الی اللہ کی جائے	۱۶ ستمبر	۶۷
۵۸۷	اسی دنیا میں جنت حاصل کرنے کی کوشش کرو	۲۳ ستمبر	۶۸
۶۰۲	ہر گھڑی میں صراط مستقیم طلب کرو	۷ اکتوبر	۶۹
۶۰۷	جرات اور موقع شناسی سے کام لینا چاہئے	۱۴ اکتوبر	۷۰
۶۱۱	دعوت الی اللہ	۲۱ اکتوبر	۷۱
۶۱۷	اللہ تعالیٰ سے ہم کلام ہونے کی سعادت حاصل کرو	۲۸ اکتوبر	۷۲
۶۲۸	جلسہ سالانہ بہت بڑی نعمت ہے	۲۵ نومبر	۷۳
۶۳۵	خاکساری مذہب کا ایک ضروری جزو ہے	۲ دسمبر	۷۴
۶۴۰	حقیقی نیکی کا سلسلہ ہمیشہ جاری رہتا ہے	۹ دسمبر	۷۵
۶۴۷	السَّلَامُ عَلَيْكُمْ کہنے کی تاکید	۱۶ دسمبر	۷۶
۶۵۴	اسلام ہی زندہ خدا پیش کرتا ہے	۲۳ دسمبر	۷۷
۶۶۳	تم خدا اور اس کے رسول کے متاد ہو	۳۰ دسمبر	۷۸

انڈیکس

مرتبہ :- مکرم چوہدری محمد صدیق صاحب ایم اے ایم او ایل

۳	۱- آیات قرآنیہ
۶	۲- احادیث
۹	۳- الہامات حضرت مسیح موعودؑ
۱۰	۴- اسماء
۱۳	۵- مقامات
۱۶	۶- کتابیات

آيات قرآنية

١٩٣	التَّهْلُكَةِ (١٩٦)	٣٩٩	فِيهِ ظَلُمْتُ (٢٠)	٣٩٩	فِيهِ ظَلُمْتُ (٢٠)	الفاتحة
	كَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ	٢٢١	يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا (٢٤)	٢٢١	يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا (٢٤)	الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ
٥٢٢'٣٨٤'٣٨٩	غَلَبَتْ (٢٥٠)	٢٣٠	عَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ	٢٣٠	عَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ	الْعَلَمِينَ (٢)
	لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ	٥٣٤	كُلَّهَا (٣٢)	٢٣٠	كُلَّهَا (٣٢)	٣٩٦'٣٩٣'٣٨٦'٣٨٣'٣١٢'٢٦٦
٣٦٠	نَفْسًا (٢٨٤)	٥٣٤	أَقِيمُوا الصَّلَاةَ (٣٣)	٢٣٠	أَقِيمُوا الصَّلَاةَ (٣٣)	٢٦١'٦٥٦'٥٤٦'٥٤٥'٥٦٨
	أَلِ عِمْرَانَ	٢٣٣	لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ	٢٣٣	لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ	الرَّحْمَنُ الرَّحِيمِ (٣)
	تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا	٢٣٣	يَحْزَنُونَ (٣٩)	٢٣٣	يَحْزَنُونَ (٣٩)	مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ (٣)
٢٣٢'٢١٣	وَأَبْنَاءَكُمْ (٦٣)	٢٣٩	وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ...إِلَيْهِ	٢٣٩	وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ...إِلَيْهِ	٢٦١'٦٥٤
	فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ	٢٩٣'٢٩٠	رَاجِعُونَ (٣٦'٣٧)	٢٣٩	رَاجِعُونَ (٣٦'٣٧)	٥٢٦
٣٢٦	إِخْوَانًا (١٠٣)	٥٣٠	لَا تَقُولُوا زُرْعَانَا (١٠٥)	٢٩٣'٢٩٠	لَا تَقُولُوا زُرْعَانَا (١٠٥)	٦٥٤'٦٣٢'٦١٤
١٢	أَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ (١١١)	٢٤٠	وَلِكُلِّ وِجْهَةٌ (١٣٩)	٢٩٣'٢٩٠	وَلِكُلِّ وِجْهَةٌ (١٣٩)	إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ
	جَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَوَاتُ	١٣٦	مِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ (١٥٠)	٢٤٠	مِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ (١٥٠)	(٦)
٥٨٨	وَالْأَرْضُ (١٣٣)	٣١	يَتَّبِعَنَّ لَكُمْ (١٨٨)	١٣٦	يَتَّبِعَنَّ لَكُمْ (١٨٨)	صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ
	النِّسَاءِ	٩	هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ (١٨٨)	٣١	هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ (١٨٨)	عَلَيْهِمْ (٤)
٩	فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ (٣)	٥٤٨'٣٥٣	وَأَتُوا الْبُيُوتَ مِنْ	٩	وَأَتُوا الْبُيُوتَ مِنْ	عَبْدِ الْمَغْضُوبِ
	فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ	٥٤٨'٣٥٣	أَبْوَابِهَا (١٩٠)	٥٤٨'٣٥٣	أَبْوَابِهَا (١٩٠)	عَلَيْهِمْ (٤)
٢٣٣	أَنْعَمَ اللَّهُ (٤٠)	١٦٨	الْفِتْنَةَ أَشَدُّ مِنْ	٥٤٨'٣٥٣	الْفِتْنَةَ أَشَدُّ مِنْ	البقرة
١٣٤	تُحَدِّثُوا جَنْدَرَكُمْ (٤٢)	١٦٨	الْقَتْلِ (١٩٢)	١٦٨	الْقَتْلِ (١٩٢)	أَلَمْ ذَلِكَ الْكِتَابُ (٣'٢)
	تَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَالًا	١٣٣'١٢	فَاعْتَبِدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ	١٦٨	فَاعْتَبِدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ	٥٣٠
٣٦٣'٣٦٣	يَرْجُونَ (١٠٥)	١٣٣'١٢	مَا اعْتَدَى (١٩٥)	١٦٨	مَا اعْتَدَى (١٩٥)	٥٣٩٥'٥٣٦
	المائدة		لَا تَلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى		لَا تَلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى	أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (٦)
	فَاذْهَبْ أَنْتَ وَرَبُّكَ					أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ
						الْمُفْسِدُونَ (١٣)
						أَوْ كَصَيْبٍ مِنَ السَّمَاءِ

<p>يس يَحْسِرَةٌ عَلَى الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ (٣١)</p>	<p>التَّحَلُّ الَّتِي نَقَضَتْ غَزْلَهَا (٩٣) ٥٤٥'٥٤٢</p>	<p>فَقَاتِلًا (٢٥) ٥٥٣'٥٥٢ يَأْتِيهَا الَّذِينَ أُمِنُوا لَا تَسْقَلُوا (١٠٢) ٨١</p>
<p>الرَّهْمِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا (٥٣) ٣١٣</p>	<p>بَنِي إِسْرَائِيلَ أَمَرْنَا مُنْزَفِينَهَا فَوَسَّوْا فِيهَا (١٤) ٥١٣'٣٢٣</p>	<p>الأعراف رَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ (١٥٤) ٣٨٦'٣٢٢</p>
<p>حَمَّ السَّجْدَةِ إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَفْتَاؤُا (٣١) ٣٦٦</p>	<p>بَنِي إِسْرَائِيلَ كُلًّا نُمِدُّ هُوًّا (٢١) ٣٢٠ لَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ (٣٤) ٣٣٠</p>	<p>الأعراف كُلُّ شَيْءٍ (١٥٤) ٣٨٦'٣٢٢ أَكْنُتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَى (١٤٣) ٦٦١</p>
<p>الشُّورَى لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ (١٢) ٣٠٣</p>	<p>الأنفال مَنْ كَانَ فِي هُدًى أَعْمَى (٤٣) ٥٨٤ كُلُّ يَعْمَلُ عَلَى شَاكِلَتِهِ (٨٥) ٥٨٣</p>	<p>الأنفال وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ ...يَسْتَغْفِرُونَ (٣٣) ٢١'٩'١٨</p>
<p>الأَحْقَافِ بَلَغَ أَشُدَّهُ (١٦) ١٤٣'١٤١</p>	<p>طه قُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا (١١٥) ٨٣</p>	<p>التوبة لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ (٣٣) ٢٣٣ هُوَ أَذُنٌ (٦١) ١٥٥'١٣٦</p>
<p>الذُّرِّيَّتِ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ (٥٤) ٣٨٦</p>	<p>الانبیاء وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ (٣١) ٣٩٨</p>	<p>التوبة عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ (١٢٨) ٥٣٠</p>
<p>الرَّحْمَنِ الرَّحْمَنُ عَلَّمَ الْقُرْآنَ (٥٦٣) ٣٣٠</p>	<p>التور يَسْأَلُونَ مِنْكُمْ لِيُؤَادُوا (٦٣) ٥٥٦</p>	<p>يوسف لَا تَيْفَسُوا مِنْ رُوحِ اللَّهِ (٨٨) ٣١٣</p>
<p>الجمعة كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ (٣٠) ٣٠٣</p>	<p>الشعراء وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ (٢١٥) ٩٣'٩٠</p>	<p>الرعد لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ (١٥) ٥٢٩</p>
<p>هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي</p>	<p>نَحْبَهُ (٢٣) ٥٩٣'٥٥٥</p>	<p>إبراهيم ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَلِيحَةً (٢٥) ٨٤ تُوتِي أَكْلَهَا كُلَّ حِينٍ (٣٦) ٨٤</p>

٥٦٢	صَدْرَكَ (٢)	التَّرْعَتِ	٦٣٢	الْأَمِينِ (٣)
	الْعَلَقِ	وَالْتَّرْعَتِ عَزَقًا (٣٢٢)		الْمُنْفِقُونَ
٢٣٠	الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ (٥)	التَّكْوِينِ		لَعْنٌ رَّحْمَةً إِلَى
	الْقَارِعَةِ	وَإِذَا الْحَبَّةُ أَزْلَفَتْ (١٣)	٥٩٢	الْمَدِينَةِ (٩)
٣	فَهُوَ فِي عَيْشَةٍ رَاضِيَةٍ (٨)	الْفَجْرِ		التَّحْرِيمِ
	وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ	فَادْخُلِي فِي عِبْدِي		قُرْآنَ نَفْسِكُمْ وَأَهْلِيكُمْ
٣	مَوَازِينَهُ... هَاوِيَةً (١٠٩)	وَادْخُلِي جَنَّتِي (٣١٣٠)	٦٣٣٠٣٤٥	نَارًا (٤)
	التَّضَرُّ	الْمَنْ نَشْرَحُ		النَّبَأِ
٩٤	يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ (٣)	الْمَنْ نَشْرَحُ لَكَ	٥٥٠	يَلِيَّتِي كُنْتُ تُرْبًا (٣١)

۶ احادیث

۵۳۳	کہہ کر نماز پڑھیں	مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ	۱۳۲	اَكْرَمُ مَا سَيَدَ قَوْمِ
	آنحضرت ﷺ نے حضرت عائشہؓ کو فرمایا اگر کھیل دیکھنا چاہتی ہو تو میرے پیچھے کوئی ہو کر کندھوں کے اوپر سے دیکھ لو	۳۷۲ تا ۳۷۱ تا ۳۵۷ تا ۳۵۳	۲۸۹	الْإِمَامُ حُجَّةٌ
۱۳۸	آنحضرت ﷺ مجلس میں کھرت سے استغفار پڑھا کرتے تھے	مَنْ قَتَلَ ذُوْنَ مَالِهِ	۳۲۰	أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِ بَنِي
۵۳۶	انسان کو جب جنت میں داخل کیا جاوے گا تو اسے ایک ہل پر سے گذرنا ہو گا جس کا نام حَسْرُ الصَّرَاطِ ہے	ن	۱۳۲	أَنَا النَّبِيُّ لَا كَذِبَ
۵۱۹ تا ۳۳۳	اگر جو ش آئے تو بیٹھ جاؤ یا پانی پنی لو یا وہاں سے ہٹ جاؤ	نُصِرْتُ بِالرَّعْبِ	۱۳۷	إِنِّي أَيْحُوا الْأَنْبِيَاءِ
۱۶۷	اگر کوئی شخص ٹوٹا کی نیت سے اپنی بیوی کے مومنہ میں ایک لقمہ بھی ڈالتا ہے تو اس کے لئے ثواب اور نجات کا موجب ہو جاتا ہے	احادیث بالمعنی	۳۹۱	التَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ
۱۹۳	اگر کوئی شخص کسی مومن کا جنازہ پڑھے اور میت کے ساتھ قبرستان تک جائے تو اسے بڑا ثواب ملتا ہے	ایک صحابی کے ارکان اسلام پر عمل کے عہد پر فرمایا: اگر اس نے حج بولا ہے تو نجات پائی	۳۰۶ تا ۳۰۳	تَخْلَقُوا بِأَخْلَاقِ اللَّهِ
۶۵۲	آنحضرت ﷺ نے اپنے بعض غریب صحابہؓ سے فرمایا:۔۔۔ آؤ میں تمہیں چند	احادیث بالمعنی	ح	حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ
		آخری زمانہ کے قند کے متعلق نوح سے لے کر آخر تک انبیاء خیریں دیتے آئے ہیں	۵۳۳ تا ۵۳۵	حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ
		اظہار میں دیر کرنا قوی جاہلی کے آثار ہیں	ک	كَلِمَتَانِ حَقِيقَتَانِ
		اگر تم آگ میں کود پڑے تو خود کھی کرتے	ل	لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَلَا أُذُنٌ
		اگر دو مسلمان بھی کہیں ہوں تو اذان دے کر باجماعت نماز پڑھیں	۳۸۶	لِكُلِّ دَاءٍ دَوَاءٌ
		امام وہ ہونا چاہئے جو اتقی ہو	م	مَا لَاعَيْنَ رَأَتْ وَلَا أُذُنٌ
		اگر سفر میں ہوں تو بھی اذان اور اقامت	۲۱۳	مَا لَمْ يُعْرِ عَزْرٌ
			۱۹۱	مَنْ أَطَاعَ أَمِيرِي

<p>اُسے جھکا گتا ہے اور وہ بخت کے قریب ہو جاتا ہے۔</p>	<p>اُسے پن کر مسجد میں آئے تو آپ ﷺ کا چہرہ مبارک غصہ سے سرخ ہو گیا اور فرمایا: دینے کے</p>	<p>کلمات سکھاؤں اگر ان کا ورد کر دے تو ۵۰۰ سال پہلے بخت میں جاوے</p>
<p>بہن کے گورز کے کارندے جب آپ ﷺ کو گرفتار کرنے آئے تو</p>	<p>یہ معنی تو نہ تھے کہ خود پن نو</p>	<p>جدہ کے دن سے متعلق فرمایا: اس میں ایک خاص وقت قبولیت دعا کا</p>
<p>دعا کے بعد فرمایا: جاؤ، جا کر اپنے گورز سے کہہ دو کہ آج رات میرے خدا</p>	<p>ایک جنگ کے موقع پر مسلمانوں نے ایک شخص کو دیکھا کہ ۷۵ ۷۵</p>	<p>ایسا آتا ہے جس میں خدا تعالیٰ کی برکات نازل ہوتی ہیں</p>
<p>نے تمہارے خداوند کو مار دیا ہے</p>	<p>کر جنگ میں حصہ لے رہا ہے فرمایا: اگر کسی نے دنیا میں دوزخی دیکھا ہو</p>	<p>ایک دفعہ ایک شخص نے عرض کیا کہ اگر میں اپنی بیوی کو بدکاری کرتے</p>
<p>جب تم مسجد میں آؤ تو پیاز اور لسن کھا کر نہ آیا کرو</p>	<p>تو وہ اس شخص کو دیکھ لے ایمان کی ادنیٰ علامت یہ ہے کہ اگر</p>	<p>ہوئے اپنی آنکھوں سے دیکھوں تو کیا اُسے مار دوں.. فرمایا: نہیں اگر تم</p>
<p>جب سوتے سے اُدی اٹھے تو چاہئے کہ ہاتھ دھو کر برتن میں ڈالے</p>	<p>مومن بندے کو آگ میں بھی ڈال دیا جائے تب بھی وہ ایمان ترک کرنا</p>	<p>اسے مارو گے تو قاتل اور خونی کعبے جاوے گے</p>
<p>آگنی صحیح ترست کرے تو میں اس کے ساتھ بخت کا وعدہ کرتا ہوں</p>	<p>گوار نہ کرے بہترین نیکی وہ ہے جو زیادہ دیر تک قائم رہے</p>	<p>ایک دفعہ رات کو معمولی سا شور ہوا سارے صحابہ ہتھیار بند ہو کر باہر نکل</p>
<p>جس نے اَلسَّلَامُ عَلَیْكُمْ کہا اُس کے نام دس نیکیاں... اور جس نے اَلسَّلَامُ عَلَیْكُمْ</p>	<p>پاجامہ اس طرح نہیں ہونا چاہئے کہ ٹخنوں سے نیچے ہو</p>	<p>آئے اور بعض مسجد میں جمع ہو گئے فرمایا: وہی لوگ زیادہ ہوشیار تھے جو مسجد میں جمع ہوئے کیونکہ مسجد مسلمانوں کے</p>
<p>وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَکَاتُہَا کما اُس کے نام تیس نیکیاں کھسی گئیں</p>	<p>بہترین عبادت وہی ہے جس پر ہدومت اختیار کی جائے</p>	<p>جمع ہونے کی جگہ ہے ایک دفعہ رسول کریم ﷺ بیٹھے ہوئے تھے صحابہ بھی پاس جمع تھے کہ قریب سے ایک جنازہ گزارا صحابہ نے مرنے والی کی تعریف کی تو آپ نے فرمایا</p>
<p>جس نے شادی نہیں کی اور اسی حالت میں مر گیا اس کی عمر صالح ہو گئی</p>	<p>پاجامہ اس طرح نہیں ہونا چاہئے کہ تہجد خدا تعالیٰ کو اس قدر پسند ہے کہ مجھے خبر ہے کہ اسے فرض نہ بنا لیا جائے</p>	<p>بخت اس کے لئے واجب ہو گئی ایک دفعہ رسول کریم ﷺ نے حضرت عمرؓ کو ریشمی جیبہ دیا آپؓ</p>
<p>جو سلام کتابہ اُسے دس نیکیاں ملتی ہیں</p>	<p>ایک شخص تمام عمر ایسے افعال کرتا رہتا ہے کہ دوزخ کے قریب جا پختہ ہے مگر عین دروازہ پر جا کر</p>	<p>بخت اس کے لئے واجب ہو گئی ایک دفعہ رسول کریم ﷺ نے حضرت عمرؓ کو ریشمی جیبہ دیا آپؓ</p>
<p>جو شخص یہ کہتا ہے کہ ستاروں کی گردش سے بارش ہو گی وہ کافر ہے</p>	<p>ایک شخص تمام عمر ایسے افعال کرتا رہتا ہے کہ دوزخ کے قریب جا پختہ ہے مگر عین دروازہ پر جا کر</p>	<p>بخت اس کے لئے واجب ہو گئی ایک دفعہ رسول کریم ﷺ نے حضرت عمرؓ کو ریشمی جیبہ دیا آپؓ</p>

جو شخص پہلے اپنے بھائی سے معافی مانگتا ہے وہ پانچ سو سال پہلے جنت میں داخل ہوتا ہے	۳۲۷	۳۲۷	جو شخص خدا کے لئے مجھے بھکتا ہے خدا اس کو ساتویں آسمان پر لے جاتا ہے	۳۳۳	جو شخص مسجد میں باجماعت نماز کے لئے انتظار کرتا ہے وہ دراصل نماز ہی میں ہوتا ہے		
۵۵۷	۳۱۱، ۳۱۳	۳۱۱، ۳۱۳	رحمت سے جنت میں چلا گیا	۱۰۵	۳۱۳	خطبہ کا وقت اُس وقت تک ہے جب تک امام مصلیٰ کی طرف نہ جائے.....	
یونانی ہے۔۔۔۔۔	۳۱۱، ۳۱۳	۳۱۱، ۳۱۳	رحمت سے جنت میں چلا گیا	۱۰۵	۳۱۳	آر کوئی حکم توڑے تو اشارہ سے سبھایا جاسکتا ہے	
۵۹۳	۳۱۱، ۳۱۳	۳۱۱، ۳۱۳	میرا گھر مدینہ میں ہے میں مدینہ ہی میں جاؤں گا	۳۹۹	۳۰۶	آنحضرت ﷺ رمضان میں تازیانا کو مؤذن مقرر فرمایا کرتے تھے	
بندہ نوافل کے ذریعہ خدا کے اتنا قرب ہو جاتا ہے کہ خدا فرماتا ہے کہ میں اس کے ہاتھ ہو جاتا ہوں	۳۳۳	۳۹۹	کفّٰن دیکھتا ہوں	۲۹۰	۳۱	رسول کریم ﷺ نے پسند فرمایا ہے کہ روزہ جلد اظہار کرنا چاہئے	
نمازوں میں اپنی صفوں کو درست کرو	۳۳۳	۲۹۰	قرآن کے سات بہن ہیں	۳۹۹	۳۱	۳۱	ایک آدمی نے سو (۱۰۰) قتل کئے.....
ورنہ تمہارے دل ٹیڑھے ہو جاویں گے	۳۳۳	۲۹۰	کنواری عورت کا سکوت ہی اسکی رضامندی ہے	۳۲۳	۳۱	۳۱	دھوکا دیتا ہے
ہر شخص اپنے اعمال کا آپ ذمہ دار ہوگا	۳۶۳	۳۲۳	کئی دفعہ ایسا ہوتا ہے کہ کسی شخص کا دل سارے کا سارا سیاہ ہو جاتا ہے	۳۹۹، ۳۹۱	۳۱	۳۱	منافق کی یہ بھی علامت ہے کہ وہ دھوکا دیتا ہے
ہر کافر و مومن کا ایک گھر جنت میں ہوتا ہے اور ایک دوزخ میں	۶۶۵	۳۹۹، ۳۹۱	حضرت محمد ﷺ نے اپنی اولاد کے لئے صدقہ حرام فرمایا ہے	۳۰	۶۳۳	۳۱	منافق کی یہ بھی علامت ہے کہ وہ دھوکا دیتا ہے
ایک صحابی نے عرض کی یا رسول اللہ! ذمہ کیجئے میں بھی آپ کے ساتھ ہوں	۲۹۶	۳۰	منافق کی علامت یہ ہے کہ وہ عشاء اور فجر کی نماز میں نہیں آتا	۶۳۳	۱۵۷	۳۱	۱۵۷
فرمایا ہاں ایسا ہی ہوگا	۲۹۶	۶۳۳	منافق کی یہ بھی علامت ہے کہ وہ دھوکا دیتا ہے	۱۵۷	۱۵۷	۳۱	۱۵۷
بیتم کو ڈکھ نہ دو اسکی دعا عرض الٰہی کو	۳۳۸	۱۵۷	دھوکا دیتا ہے	۱۵۷	۱۵۷	۳۱	۱۵۷
بلادیتی ہے	۳۳۸	۱۵۷	دھوکا دیتا ہے	۱۵۷	۱۵۷	۳۱	۱۵۷

الہامات حضرت مسیح موعودؑ

فارسی الہام	اردو الہامات	عربی الہامات
دیر آمدہ زراہِ دُور آمدہ ۲۰۰	آگ سے ہمیں مت ڈراؤ آگ ہماری	جَرِيئُ اللّٰهِ فِي حُلِّ الْأَنْبِيَاءِ
	۱۸۲ غلام بلکہ غلاموں کی غلام ہے	۶۳۷
	دنیا میں ایک ظہرِ آیا پر دنیا نے اسے قبول	۷۳
	نہ کیا... اسکی سچائی ظاہر کر دے گا	مُبَارَكٌ وَ مَبَارِكٌ وَ كَلُّ دَوْحَةَ إِسْمَاعِيلَ
	۳۹۰، ۲۷۳، ۱۸۰	۳۳۹
	۲۰۰ غلام احمد کی جئے	أَمْرٍ مَبَارَكٌ يُجْعَلُ فِيهِ وَلَا تَبْقَى لَكَ مِنْ الْمُخْرَجَاتِ ذِكْرًا
		۲۱۰، ۲۰۹
		۱۷۲ يُرِيدُونَ أَنْ يُرَوِّا طَمَنَكَ

اسماء

تیمور	۲۵۷	افلاطون	۱- آ
۳۸۹'۳۹۱	۳۶۹	امان اللہ خان	۲۹'۲۸
۶۱۵'۶۱۳'۶۱۸	۵۵۳'۵۵۲	انصار	۵۱۳'۳۸۲'۳۰
۳۰۰'۲۹۸'۲۹۷	۵۱۸	انصار اللہ	۵۲۱
۳۰۷'۳۰۶'۳۰۳	۲۷۷	انعام اللہ شاہید	۶۱۳'۱۵۲
۵۲۸	۳۵۲	انگریز	۱۳۵'۶۶
۲۱۳	۲۱۳	ابالحدیث (جماعت)	۱۸۲'۸۱
۳۷۰'۳۳۳'۳۲۷	۵۹۶'۵۰۱	ایٹیشن سرڈینزل	۵۹۶'۵۹۸
۶۶۵'۶۳۶'۵۸۹'۵۸۷'۵۶۵	۳۹۰	ایلیٹ	۲۹۳'۵۸
۱۱۳	۳۹۱	بابر	۲۲۶'۱۵۲'۱۳۱'۱۳۰
۶۵۵	۶۳۹'۲۱۳	بشیر احمد میاں	۵۳۰'۵۱۵'۵۱۳'۳۸۶
۲۸۳'۲۸۳	۳۷۳'۳۷۰'۳۵۲	بنی اسرائیل	۳۲۱
۶۲۳'۶۱۲	۲۶۸	بھڑ	۲۹۳'۱۳۰
۳۶۱	۱۱۸	بھگت سنگھ	۱۷۳
۱۳۰'۱۰۶	۱۱۳	پ	۵۲۱
۱۹۸	۱۰۸	پہل سردار	۵۸۶'۳۲۰
	۲۱۳'۲۱۱	پیغمبر سنگھ	۵۹۷
	۳۷۰	ت	۱۹۷
		تانی	۲۹۸
		تورات	۱۷۳'۱۵۲
			۶۳
			۶۱۵
ش			ابراہیمؑ حضرت
ج			آبرہہ
			ایلیس
			ابن جریر
			ابن عباسؓ
			ابن عطلیل
			ابوبکرؓ حضرت
			ابوجہل
			ابوحنیفہؒ امام
			ابوسفیان
			آہم
			احرار
			آدمؑ حضرت
			اروڑا خان شی
			ارون لارڈ
			آریہ
			اسمعیلؑ حضرت
			اسمعیلؑ شہید
			اشرف علی تھانوی

۱۳ (حاشیه)	عبدالجبار شاه سید	۱۹۸	سید محمود ڈاکٹر	۶۳۰'۵۹۰'۵۸۹'۵۸۷	دورخ
۳۹۷'۳	عبدالحکیم ڈاکٹر	۱۱۸'۱۱۷	سید واجی		ڈ
	عبدالرحمن بن عوف		ش	۲۵۷'۲۳۵	ڈارون
۲۲۲'۳۵'۱۳۱	حضرت	۹۸	شادی خان		ر
۶۳۹	عبدالرحمن مری	۳۰۱	شہلی	۱۱۸	راج گورو
۶۲۶'۶۲۵'۶۲۳	عبدالستار افغان مولوی	۱۱۹	شردھانند سوای	۳۲۰	رازی ام
۳۹۶'۳۵۸	عبدالقادر جیلانی سید	۳۳۳'۳۳۲	شہرنج	۱۳	رحمت اللہ شخ
۵۱۷	عبدالکریم حضرت مولوی	۶۵۸	شیبہ	۱۱۵	رستم
	عبداللطیف شہید حضرت	۶۳۸'۶۳۴'۲۷۲	شیر علی حضرت مولوی	۳۳۳'۳۳۳'۳۳۳'۳۳۸	رمضان
۶۳۳'۵۹۶'۵۱۷'۵۱۶	ساجزادہ سید	۳۸۷'۳۶۵'۳۳۵'۳۷۶	شیطان	۱۱۳	رنگا سوای آر
۲۳۷	عبداللہ الدین سینھ	۶۳۳'۵۸۶'۵۰۸'۳۹۷'۳۷۶'۳۶۸		۹۸	روشن علی حضرت حافظ
۵۹۹	عبداللہ		ص		ز
۵۹۳	عبداللہ بن ابی بن سلول	۳۶۰	صوبہ سرحد	۶۵۵	زرتشت حضرت
۵۹۹'۵۹۸	عبداللہ بن فطعون		ض	۱۳۹'۱۳۸	زینت محل
۵۲۱'۱۳۲	عبدال مطلب	۳۵۸	ضرار حضرت		س
۶۵۸	عتبہ		ط	۳۶۱	سرخ پوش
۹	عثمان حضرت	۳۹۰'۷۳'۳۲'۲۱	طاغون	۶۳۹'۳۹۳	سرور شاہ حضرت مولوی
۳۳۸	عرش	۱۳۵	طبری	۱۳۱	سعد حضرت
۲۲۶	عکرمہ		ظ	۱۱۸	شکھ دیو
۶۵۸'۱۱۷'۱۰۱'۱۰۰'۹	علی حضرت	۵۸۶'۲۵۰	ظفر اللہ خان چوہدری	۲۱۳'۲۱۱'۲۱۰'۲۰۹'۲۰۹'۲۰۹	سلطان احمد مرزا
۳۹۵'۱۸۹'۱۰۶	عمر حضرت	۵۲۳'۲۷۷	ظفر علی مولوی	۲۹۸	ساتنی
۵۵۵'۵۳۹'۳۹۹'۳۶۹			ع	۱۱۸'۱۱۷	سندر سنگھ
۳۶۶	عمرو بن العاص	۳۳۳'۱۳۵'۱۳۸'۶۱'۲۳	عائشہ حضرت	۱۳۳'۱۳۳	سندھی
۱۵۱'۱۰۸'۶۰	عیسیٰ حضرت	۱۳۲	عباس حضرت	۶۳	سید احمد سہندی
۳۵۶'۳۵۵'۳۱۹'۳۱۷'۱۹۹'۱۷۳				۲۱۳	سید محمد شریف

۶۶۳'۶۵۹'۶۵۶	۳۵۰'۱۹۹'۱۹۵'۱۵۹	کاگرس	۳۶۵'۲۹۱'۲۷۶'۲۷۳'۲۷۱'۲۶۰
۳۳۳	۵۱۰'۵۰۹'۵۰۶'۵۰۵'۵۰۳'۳۵۷	محمد اسحاق شاه	۵۷۳'۵۱۶'۵۱۳'۴۷۱'۴۷۰'۴۱۷'۴۱۶
۵۰	۳۰	محمد اسماعیل ذاکر	۶۵۵'۳۰۸'۳۰۷'۳۵۷'۳۱۱
۳۱۸۷۳۱۶	۵۰۰'۳۹۹	محمد حسین مولوی بٹالوی	غ
۶۱۳'۶۱۳	۵۲۵'۶۸۸	محمد الدین مولوی	غلام احمد قادیانی حضرت مرزا
۳۳۶	۳۰۸	محمد شریف سید	۶۳'۶۱'۶۰'۵۷'۵۵'۵۳'۵۲
۲۱۳	۳۲۸	محمد شفیع ر	۱۱۰'۱۰۸'۸۸'۷۷'۷۳'۷۱'۶۸'۶۵'
۵۳۵		محمد صادق منق	۱۷۱'۱۷۰'۱۵۳'۱۵۲'۱۳۳'۱۳۳'۱۲۶'۱۲۱
۶۲۳'۳۹۸	۱۹۵'۱۱۳'۱۱۳'۱۱۳	محمد علی	۱۹۹'۱۸۰'۱۷۷'۱۷۶'۱۷۵'۱۷۳'۱۷۲'
۱۳	۲۷۸'۲۰۲'۲۰۰'۱۹۹'۱۹۶	محمد علی قاضی	۲۲۱'۲۱۵'۲۱۳'۲۱۲'۲۰۹'۲۰۵'۲۰۳'۲۰۰
۱۶۹'۱۶۵'۱۶۳		محمد یوسف	ل
۱۶۸	۲۶۷	محمد غزنوی	۲۸۸'۲۸۷'۲۸۵'۲۶۰'۲۳۰'۲۲۷
۱۳۳	۸۳	محمد الدین ابن عربی حضرت	۳۵۸'۳۵۰'۳۴۳'۲۹۹'۲۹۸'۲۹۶'۲۹۳
۳۷	۱۲۳'۱۱۹'۱۱۰	مستشرق	۳۰۰'۳۹۹'۳۸۹'۳۷۱'۳۶۷'۳۶۵
۳۰۹		مسیلمہ کذاب	۳۶۹'۳۵۸'۳۴۰'۳۱۹'۳۱۶
۲۶	۱۱۳	مظفر بیگ	۳۹۶'۳۹۰'۳۸۶'۳۸۵'۳۸۳'۳۸۰
۱۱۷	۱۱۳	معاویہ حضرت	۵۱۰'۵۰۳'۵۰۱'۵۰۰'۴۹۸'۴۹۷
۱۱۹	۱۲۰	منشی رام	۵۹۶'۵۹۳'۵۹۱'۵۳۳'۵۳۸'۵۱۷
۳۶۰'۱۷۳'۱۵۱	۶۰۰	موسیٰ حضرت	۶۲۸'۶۲۷'۶۲۳'۶۰۰'۵۹۸'۵۹۷
۵۵۵'۵۵۳'۵۱۳'۴۷۰'۳۶۵'۳۵۲	۲۶۳	متصوفین	۶۳۷'۶۳۲
۳۸۳'۲۸۲	۶۶'۶۳'۶۱	محمد حضرت علیؑ	غلام محمد ریس
۳۵۱'۳۳۹'۳۳۸	۱۵۳'۱۰۵'۸۲'۷۳'۷۱'۶۹'۶۸		ف
۳۶	۲۳۳'۲۳۱'۲۰۲'۲۰۲'۱۹۸'۱۹۷		فتح محمد پوری
۱۸۶	۲۹۸'۲۹۷'۲۹۳'۲۸۹'۲۶۱'۲۶۰		فرعون
	۶۳۸'۵۱۳'۴۱۵'۴۱۳'۳۶۶'۳۶۵		فیج اعوج

د	۶۲۵'۶۲۳'۵۳۹'۵۰۳'۳۹۶'۳۹۵'۳۸۰	ن
۲۶۳	هرمیس (HERMITS)	۳۵
۵۸۳	هندو	۳۹۱'۲۸۳
۱۳۰'۸۳'۷۷	هنده	۳۱۸
۳۹۰	هومر	۵۹۶
ی	و	۶۶۳'۵۱۳'۳۱۰
۶۶	یار محمد برلوی	۳۳۳
۵۲۳'۲۲۸	یورپ	۶۵۸
۱۵۵	یسودی	۳۳۳'۳۱۸'۳۵۱'۳۲۳'۲۹۳'۲۱۰'۱۰۹
	ولی اللہ شاہ	۳۳۳
	ولید	۳۳۳'۳۱۸'۳۵۱'۳۲۳'۲۹۳'۲۱۰'۱۰۹
	نو شیروان	۳۵
	نولڈک نولڈاس	۳۹۱'۲۸۳
	نیلسن	۳۱۸
	نیوٹن	۵۹۶
	ناصر نواب حضرت میر	۳۵
	نہولین	۳۹۱'۲۸۳
	نظام الدین مرزا	۳۱۸
	نعمت اللہ خان	۵۹۶
	نوح حضرت	۶۶۳'۵۱۳'۳۱۰
	نور الدین حضرت	۳۳۳
	خلیفۃ المسیح الاول	۳۳۳'۳۱۸'۳۵۱'۳۲۳'۲۹۳'۲۱۰'۱۰۹

۱۳ مقامات

خ	۱۳۹	بھینی	۱
۵۲۱'۳۳۳	خانہ کعبہ	پ	اٹھوال
و	۱۳۳'۱۲۰	پشاور	۱۹۲
۱۳۹	دارجلنگ	پنجاب	۵۵۲
۶۶۵'۶۳۲'۵۹۰'۵۸۹'۵۸۷	دورخ	۲۹۳'۱۱۸'۹۶'۵۱	۲۶
۱۳۳	دھرم سالہ	۶۱۱'۵۲۲'۵۱۱'۴۰۱'۳۷۲'۳۷۱	۲۳۵
۱۹۲'۵۰	دھرم کوٹ	۹۶'۹۱'۹۰	۲۳۵'۶۹
۳۰۱'۲۱۸	دہلی	ت	۲۰۱'۳۶۹'۲۹۳'۱۳۳
ڈ		تلونڈی جھنگلاں	۱۱۵
۵۲۲'۳۹۳'۱۳۹'۱۲۷	ڈلہوزی	ث	۵۲۸'۲۱۲'۲۱۸'۱۲۷
۶۳۲'۶۰۷'۶۰۲'۵۸۷'۵۷۲'۵۶۸	ڈلہوزی	ٹھیکری وال	۶۳۲'۶۹
۱۱۵	ڈھا کہ	ج	۳۱۳
		جاپان	۶۳۶'۳۷۸'۳۷۷'۳۰
ر		جاوا	ب
۲۰	رام پور	جرمنی	۱۹۳'۱۹۲'۱۹۰
۳۹۳'۳۵۸	راولپنڈی	جموں	۱۷۱'۶
۲۶	رنگون	جنت	۶۵۷'۵۵۳'۲۲۵
۱۳۹	روم	جہلم	۱۲
س		چ	۱۷
۶۳۱	سامرا	چین	۵۵۸'۵۱۱'۳۲۱'۲۱۸
۳۵۸'۲۹۰'۵۱'۳۹'۳۷	سیالکوٹ	ح	۱۹۷'۱۱۵
۱۹۲	سیکھوان	حدیبیہ	۵۱۱'۱۵۰'۱۱۸'۱۷۱'۱۶
			۵۱۱'۱۵۸'۲۰

۵۵۳'۵۲۱'۳۸۳'۲۱۳'۱۹۹	'۳۵۳'۳۵۱'۳۳۸'۳۳۱'۳۳۵'۳۳۳		ش
۶۶۰'۶۲۹'۶۰۹'۵۹۳'۵۹۲	'۳۷۶'۳۷۲'۳۷۳'۳۷۱'۳۷۱'۳۷۹'۳۵۹	۶۳۱'۳۷۸	شام
۳۸	۵۱۱'۵۰۷'۵۰۳'۵۰۰'۴۹۳'۳۶۶'۳۷۹	۹۲	شاه پور
۳۷۳'۳۷۷	۵۷۰'۵۶۳'۵۵۸'۵۲۲'	۱۹۲	شکارا چھیاں
۱۳۳	۵۵۸'۳۳۱'۳۸۸'۳۶۱	۵۱۰'۵۰۵'۳۳۳'۳۳۸'۱۳۹	شملہ
۱۳۷'۱۳۶	۳۹	۲۸۲	شینو پورہ
۱۱۵	۳۷'۳۰	۲۳	ص
۳۳۹	۳۷	۳۷۳	صوبہ سرحد
۱۹۲'۳۹	۱۷۶'۱۱۰'۹۱'۶۶'۵۱'۴۷	ع	ع
۱۹۲	۱۶۸'۱۱۵'۱۰۸'۵۱'۳۸'۳۷	'۳۱۲'۳۷۸'۱۷	عرب
۱۹۲	'۳۹۳'۳۹۱'۳۷۳'۳۶۸'۳۱۳'۱۷۶'	۶۵۸'۶۳۱'۵۲۱'۵۱۳'۳۹۵	عرش
۵	۶۳۷'۶۱۳'۵۵۷'۵۳۵'۵۲۸	۳۳۸	ف
۶۶'۵۰'۳۹'۳۳'۱۷	۳۱۶	۶۳۱	فلسطین
'۳۶۶'۳۵۰'۱۷۶'۱۳۷'۱۱۶'۱۰۰'۷۸'۷۵	۱۳۷'۳۸	ق	ق
۳۳۶'۳۰۳'۲۹۲'۲۸۲'۲۸۰'۲۷۹'۲۷۸	م	'۹۶'۹۳'۹۰'۶۶'۳۹'۲۳	قادیان
۶۳۶'۶۲۹'۵۲۳'۴۶۳'۴۱۳'۴۱۳'	۵۱۱'۳۰	۲۵۰'۲۳۹'۲۳۱'۲۲۸'۲۲۷'۱۹۳'۱۵۳	
۱۹۲	۶۱۳	۳۰۳'۳۰۳'۳۰۱'۲۹۹'۲۹۳'۲۹۳'۲۸۵'	
ی	۳۷۸'۳۹۳'۳۰۱'۱۳۷'۱۳۶	'۳۳۶'۳۱۲'۳۷۲'۳۵۳'۳۵۱'۳۳۹'۳۰۷'	
۱۳۹	۶۵۸'۵۹۳'۵۹۲'۵۵۷'۵۵۳'۳۸۳'	۵۵۸'۵۲۸'۵۱۱'۵۰۳'۵۰۳'۴۹۳'۳۵۹	
۳۷۸'۳۷۷	۱۳۹	۶۳۳'۶۳۳'۶۳۱'۶۲۶'۶۲۶'۶۲۳'	
'۳۶۳'۳۵۸'۳۳۰	۱۳۶	ک	ک
۶۵۵'۶۵۳'۶۳۱	۳۳۷'۳۳۶	۳۷۷'۱۹۷'۱۱۶'۱۱۵	کانپور
۱۱۵'۳۰	۶۳۱	۳۸	کراچی
	'۱۳۶'۱۳۵'۱۰۶'۱۰۰	'۳۸۳'۳۸۰'۳۷۸'۱۳۹	کشمیر

ملتان
ملکانا
مندر
منصوری
میرزا پور
ن
ناجھہ
ننگل
نواں پنڈ
و
ونجواں
و
ہندوستان
ہوشیار پور
ی
یرموک
یمن
یورپ
یو-پی

کلکتہ
کھارا
گ
گجرات
گوجرانوالہ
گورداسپور
ل
لاہور
لدھیانہ
لکھنؤ
م
مدرا اس
مدرسہ احمدیہ
ملینہ منورہ
مری
مسجد حرام
مسجد لندن
مصر
مکہ مکرمہ

ش
شام
شاه پور
شکارا چھیاں
شملہ
شینو پورہ
ص
صوبہ سرحد
ع
عرب
عرش
ف
فلسطین
ق
قادیان
ک
کانپور
کراچی
کشمیر

١٦

کتابیات

٦٠'٥٢٦'١٣٣	٣٦٣'٣٠٦'٣٣٤	١
سيرة ابن هشام	بخاری	ابن جریر طبری
ق	ت	١٣٥
قرآن کریم	تاریخ الامم والملوک	ابن ماجه
٣٤٣'٣١'١٨١	١٣٥'٦٦	٦٣٦'٥٣٩
٣٢٨'١٨٤'١٤١'١٦٨'١٣٠'٩٠'٨٣٤٨٠	لابن جریر الطبری	ابن داود
٣١٨'٣١٥'٣٩٠'٣٤٠'٣٦٤'٣٥٤'٣٥٥	٦١٥'٣٤٩	أسد الغابة فی معرفة
٣٨٣'٣٨٣'٣٦٣'٣٦٣'٣٥٣'٣٦١	٣٠٣	الصحابیة
٣٣٠'٣٣٠'٣١٩'٣١٩'٣٠٤'٣٩٨'٣٩٥	تذکرۃ الاولیاء	الفضل
٣٨٣'٣٤٤'٣٤٤'٣٤٤'٣٤٤'٣٦٠'٣٣٣	تذکرہ	١٠٢'٩٣'٦٦'٥٣'٣٣'٣٢'٢٢'١٥'٥
٥١٥'٥٠٣'٥٠٣'٣٩٥'٣٨٩'٣٨٨	٦٣٩'٣٩٣'٣٦١'٣١٠	٣٢٢'٣٢١'٣٠٢'١٤٠'١٦١'١٣١'١٢٨'١١٠
٥٣٦'٥٣٢'٥٣٠'٥٣٠'٥٢٩'٥٢٢	ترندی	٣٦٦'٣٦٣'٣٥٦'٣٣٣'٣٣٤'٣٣٣
٥٦٦'٥٦٥'٥٥٦'٥٥٢'٥٥٢'٥٥٢'٥٣٤	١٣٣'٤٣'٥١٣	٣٠٨'٣٠٣'٣٩٥'٣٨٤'٣٤٤'٣٤٣
٦٣٣'٦٣٣'٦٠١'٥٨٨'٥٤٣'٥٦٨	٦٥٣'٦٣٦'٦١٣'٦٢٩	٣٨٩'٣٤٩'٣٦١'٣٣٤'٣٢٩'٣١٨
م	شجید الاذہان	٣٣٦'٣٣٦'٣٣٦'٣٣٦'٣٠٦'٣٠٦
٢٥٦	ث	٥١٥'٥١٣'٥٩٣'٣٤٨'٣٦٣'٣٥٠
مشوی روی	نجمکذآف اسلام	٥٦٦'٥٥١'٥٣٩'٥٣٢'٥٢٥'٥١٨
١٢٨	ح	٦٢٤'٥٨٦'٥١٠'٦٠٦'٦٠٦'٦٠٦'٥١٤
مجمع بحار الانوار	حرمت (اخبار)	٦٦٥'٦٦٣'٦٥٣'٦٣٦'٦٣٣
مسلم	ر - ز	٢٤٤
٣٣٣'٣٣٣'٣٢٩'١٥	ریاض السنه	الوصیت (رسالہ)
٥٦٤'٥٢٥'٣٣٦'٣٢١'٣٨٩	١٥	انجیل
مستد احمد	زمیندار اخبار	٣٦٦'٣١٨'٥٩
بن خنبل	س	٣٤٨'٣٣٢'٣٤٤'٣٤٣
بنکوة المصاح	شیشمین (اخبار)	١٢٨
٥٦٦'٣١٦'٣٠٣'١٤٠	سفینة الاولیاء	انوار الاسلام
٣٠٢'٢٩٥	١١٣'١١٣	ب
ن	٥١٢'٥١٣	بانجیل
نسائی	٣١٨'٣٥٨	
٥٥١		